

Työturvallisuus hautausmaalla

Sisältö

Työturvallisuus hautausmaalla

Monipuolista työtä vaihtuvissa olosuhteissa	3
Sujuvaa työtä yhteisvoimin.....	3
Kausityöntekijät.....	4
Nuoret työntekijät.....	4
Tietoa, osaamista ja tiedon jakoa.....	4
Perehdyttäminen ja työnopastus.....	4
Vaarojen selvittäminen, arviointi ja ehkäisy	5
Vaaroista, vioista ja häiriöistä ilmoittaminen.....	5
Varusteet ja välineet työn mukaan	6
Ammattilaisella on hyvät varusteet.....	6
Henkilönsuojainten käyttö itsestään selvää..	6
Suojaimet.....	7
Työvälineet kunnossa.....	7
Koneiden turvavarustus.....	7
Vaarat töissä ja niihin varautuminen	8
Varo kallistunutta hautakiveä.....	8
Haudankaivu.....	8
Korkeat työkohteet ja putoamisvaara.....	9
Metsänhoidolliset työt.....	9

Työskentely teialueiden läheisyydessä.....	9
Työt eri vuodenaikoina.....	9
Työn ergonomia ja apuvälineet	10
Kuormitus hallintaan apuvälineillä.....	10
Esimerkkejä kuormitusta vähentävistä ratkaisuista.....	10
Biologiset ja kemialliset vaaratekijät	11
Vainajien käsittely.....	11
Kemiallisten aineiden varastointi ja käsittely.....	11
Polttoaineet.....	11
Henkinen kuormittuminen ja sen hallinta	12
Hyvinvointi.....	12
Surevien kohtaaminen.....	12
Toiminta hätätilanteessa	12
Esimiehen muistilista	13
Tukea työturvallisuusyhteistyöhön	14
Työsuojeluhenkilöstö auttaa.....	14
Työterveyshuolto.....	14
Työturvallisuuskortti.....	14
Lisätietoa	15

Julkaisija: Työturvallisuuskeskus TTK, Kuntaryhmä

Teksti: Hannu Tamminen

Työryhmä: Tuula Haavasoja, työympäristötoimitsija,

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Katariina Kietäväinen, työmarkkina-asiamies,

Kirkon työmarkkinalaitos

Arja Laine, työsuojelutarkastaja,

Länsi- ja Sisä-Suomen AVI

Anna-Maria Numminen, lakimies,

Kirkon alat ry

Hannu Tamminen, asiantuntija,

Työturvallisuuskeskus

Arto Vallivaara, työmarkkina-asiamies,

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty

Ulkoasu ja taitto: Teppo Jokinen

Valokuvat: Hannu Keränen, Hannu Tamminen ja

Teppo Jokinen

Paino: PunaMusta Oy

3. korjattu painos 2017

ISBN 978-951-810-629-9

Tuotenumero 22128

Monipuolista työtä vaihtuvissa olosuhteissa

Hautausmaan työt ovat vaihtelevia sekä monipuolisia ja niitä tehdään hyvin erikokoisilla työpaikoilla. Tehtäviin kuuluu esimerkiksi viherrakentamista, viheralueiden kunnossapitoa, puutarhan hoitoa, kaivutyötä sekä metsänhoidollisia töitä.

Nämä tehtävät hoidetaan hyvällä yhteistyöllä. Hautausmaalla työskentelee monen alan ammattilaisia, joista osa on eri työnantajien palveluksessa. Työssä käytetään monia koneita ja laitteita. Työntekijöiden määrä vaihtelee vuodenaikojen mukaan. Säiden ja vuodenaikojen vaihtelu asettaa työlle erilaisia vaatimuksia. Eroista huolimatta kaikki työt on suunniteltava siten, että ne on mahdollista toteuttaa turvallisesti.

Sujuvaa työtä yhteisvoimin

Sekä työnantajan että työntekijöiden tavoitteena on, että työt hautausmaalla sujuvat hyvin ja työn tuloksiin voidaan olla tyytyväisiä. Yhteinen tavoite on myös, että työt tehdään turvallisesti. Tällöin kukaan ei menetä terveystään tapaturmien tai haitallisen kuormituksen vuoksi. Turvallinen työpäivä onnistuu niin ikään joukkueen yhteisellä, jolloin jokainen hoitaa osuutensa hyvien työolosuhteiden ylläpidossa.

Työelämän lakien tarkoituksena on varmistaa, että edellä mainitut asiat toteutuvat jokaisella työpaikalla. Lain mukaan vastuu jakautuu siten, että työnantaja vastaa työn ja työympäristön turvallisuudesta sekä työmenetelmien suunnittelusta. Työntekijöiden

tulee toimia ohjeiden mukaan sekä noudattaa huolellisuutta. Työturvallisuusyhteistyö parantaa osaltaan työn sujuvuutta ja ehkäisee häiriöitä.

Jokainen huolehtii osaltaan siitä, että oma toiminta on turvallista, eikä vaaranna omaa eikä työtoverin terveyttä. Hautausmaalla on paljon tehtäviä, joita ei voi tehdä yksin terveyttään vaarantamatta. Työtovereilta saadaan ja heille annetaan apua.

Kausityöntekijät

Kausityöntekijät voivat olla kokeneita, monta vuotta mukana olleita, tai ensikertalaisia. Uuden kauden alkaessa sekä uudet että kokeneet perehdytetään. Kokeneille tämä on lähinnä kertausta ja mahdollisten uusien koneiden ja toimintatapojen läpikäyntiä. On hyvä virallisesti nimetä työpareja tai ryhmiä, jolloin kokeneempi opastaa uutta työtoveriaan.

Nuoret työntekijät

Nuorta työntekijää (alle 18-vuotiasta) ei saa käyttää työhön, joka on hänen ruumiilliselle tai henkiselle kehitykselleen vahingoksi tai joka vaatii häneltä suurempaa ponnistusta tai vastuuta kuin hänen ikänsä ja voimiinsa katsoen on kohtuullista tai jotka sisältävät sellaisia onnettomuusuhkia, joita nuoret eivät kykene tunnistamaan. Tällainen työ on esimerkiksi palo- ja räjähdysvaarallisten aineiden käsittely ilmeisen palovaarallisisa olosuhteissa. Nuoret työntekijät eivät osallistu vainajien käsittelyyn. 16-vuotias voi tehdä vaaralliseksi luokiteltua työtä, jos vaarat on kyetty ehkäisemään erityisjärjestelyin. Kyseisen työn teettämisestä on tehtävä ilmoitus työsuojeluviranomaiselle.

Ulkopuoliset työntekijät

Muiden kuin seurakunnan palveluksessa olevien urakoitsijoiden ja työntekijöiden tulee toteuttaa työturvallisuutta säädösten ja seurakunnan työnjohdon ohjeiden mukaan. Heille kerrotaan hautausmaan vaaratekijät ja niiden varautumiskeinot.

Tietoa, osaamista ja tiedon jakoa

Turvallisen ja terveellisen työn perusta on, että kaikki työntekijät ja esimiehet ovat riittävästi perillä turvallisuuteen liittyvistä pelisäännöistä ja olosuhteista. Tästä johtuen työturvallisuusyhteistyö on ennen kaikkea jatkuvaa oppimista, olosuhteiden seuranta ja keskinäistä viestintää. Esimerkiksi jos joku havaitsee vaaran, niin siitä ilmoitetaan eteenpäin, jolloin se tiedostetaan, sitä varoetaan sekä ryhdytään toimenpiteisiin vaaran poistamiseksi.

Perehdyttäminen ja työnopastus

Ensimmäinen ja ehkä tärkein tiedon saannin vaihe on uuden palvelussuhteen tai työtehtävän alussa. Samalla kun uusi työ ja sen osaamisen vaatimat tiedot ja taidot opastetaan, käsitellään myös turvallisuuteen liittyvät asiat. Tämän hoitavat esimies ja perehdyttäjäksi nimetty työtoveri.

Perehdyttäminen on työturvallisuuden kannalta ykkösasia. Se on jatkuvaa ja koskee päivityksen osalta kaikkia työntekijöitä. Esimerkiksi perehdyttämistä tarvitaan silloin, kun otetaan käyttöön uusia laitteita ja työmenetelmiä. Myös monet työtehtäviin ja pelisääntöihin liittyvät sekaannukset välletään hyvällä perehdyttämisellä. Perehdyttämisen etenemistä seurataan lomakkeella.

Perehdyttämisen muistilista

- työpaikan luonne ja yleiset pelisäännöt, työnjohtosuhteet
- työsuhdeasiat, muun muassa työsopimus
- työntekijän oikeudet ja velvollisuudet
- perehdyttäjän nimeäminen
- tutustuminen työyhteisöön
- työpaikan tilat, kulkutiet
- tehtäväkohtainen työnopastus
- työvälineiden käyttö
- turvallisuusohjeet
- pelastautumisohjeet ja toiminta hätätilanteessa
- mistä saa apua eri tilanteisiin.

Vaarojen selvittäminen, arviointi ja ehkäisy

Työmaan hyvä järjestys edistää työturvallisuutta.

Työpaikalla tehdään säännöllisin väliajoin vaarojen arviointi, jossa kaikki eri työtehtävissä mahdollisesti esiintyvät vaarat ja kuormitustekijät tunnistetaan. Sen jälkeen päätetään ja toteutetaan toimenpiteet, joilla vaarat ehkäistään. Arvioinnin tulokset esitellään uusille työntekijöille perehdyttämisen yhteydessä.

Vaaroista, vioista ja häiriöistä ilmoittaminen

Vaarojen selvittäminen on jatkuvaa toimintaa. Jokainen työntekijä tarkkailee työympäristönsä kriittisesti ja jokainen havainto, jossa voi olla kyseessä vaara, ilmoitetaan esimiehelle niin pian kuin mahdollista. Vaarate-

kijöiden tarkkailu on yllättävän helppoa. Se kannattaa ottaa tavaksi. Pienestäkin epäilystä ja vähältä piti-tilanteista ilmoitetaan esimiehelle. Kaikki käsitellään eivätkä ns. väärät hälytykset haittaa.

Jos koneiden tai laitteiden tarkastuksissa löytyy vikoja, ne on aina korjattava viiveettä. Pieniä vikoja voidaan poistaa omin neuvoin, mutta vaativammat korjaukset tekee siihen koulutuksen saanut ammattilainen. Häiriöstä ilmoitetaan aina esimiehelle, ja myös silloin, kun on vian itse korjannut. Tällöin esimies voi tarvittaessa selvittää tarkemmin, mistä häiriö on johtunut ja estää vastaavien vikojen syntymisen.

Esimerkkejä vaaroista ja kuormitustekijöistä

Vaaratekijä	Vaarojen ehkäisykeinoja
Kaatuminen ja liukastuminen	Asianmukaiset jalkineet, työpaikan siisteys ja järjestys
Sortumavaara haudankaiivussa	Tuenta ja työpari
Putoamisvaara valaisinpylvään lampun vaihdossa	Turvalliset työtelineet, turvalinjaat
Liikkuvat työkoneet	Varoetäisyyksien määrittely, liikennöintiohjeet
Valaistus	Riittävä yleisvalaistus sekä sisä- että ulkotiloihin ja kohdevaloja työpisteisiin
Putoavat oksat	Säännöllinen seuranta riskialttiilla alueella
Viiltohaava lasinsirpaleista haudalla	Suojakäsineet
Huumeneulat maastossa tai jäteastioissa	Suojakäsineet ja varovainen käsittely

Varusteet ja välineet työn mukaan

Koneiden ja laitteiden toimintakunto varmistetaan päivittäin työn alkaessa.

Ammattilaisella on sopiva vaatetus ja hyvät varusteet

Työntekijällä tulee olla asianmukainen vaatetus, joka ei lisää tapaturmavaaraa ja on hautausmaan arvon mukainen. Hyvä työvaatetus on vartalonmyötäinen ja siinä määrin väljä, että joustaa sopivasti työasentojen mukaan. Se suojaa kehoa ja pitää lämpöolosuhteet sopivana. Liian väljät asut tai niistä riippuvat osat kuten nauhat tai huivit sekä pitkät hiukset voivat takertua johonkin ja aiheuttaa vaaratilanteita. Työnantaja hankkii harkintansa mukaan työvaatteita. Yhtenäiset työasut edistävät julkisuuskuvaa.

Kirkon alalla on annettu suositus, jonka mukaan työnantaja voi harkintansa mukaan antaa käyttöön erityisiä suojavaatteita, jos työ edellyttää tavanomaisesta poikkeavaa vaatetusta tai jos työvaatetuksen kuluminen tai likaantuminen on huomattavan suurta. Näitä ovat esimerkiksi sadevarusteet ja kumikäsineet.

Jokaiseen työhön tarvitaan tehtävien edellyttämä varustus. Vaarojen selvittämisessä ja arvioinnissa tunnistetaan vaarat, jotka vaativat erityistä varustusta tai suojaimia. Tällöin on kyse sellaisista olosuhteista, että ilman varusteita työntekijän terveys vaarantuu tai vahingoittumisen vaara muodostuu todennäköiseksi. Esimerkiksi kun on todettu jalkojen suojaamisen tarve ruohonleikkurin käytössä, työnantaja antaa käyttöön kyseen työhön sopivat turvakengät. Samoin annetaan lämpöhaalari käyttöön, kun työskennellään hyvin kylmissä olosuhteissa.

Henkilönsuojainten käyttö itsestään selvää

Monien koneiden käyttö edellyttää kullonsuojaimia. Kun työtä tehdään tilanteissa, joissa pään korkeudella tai sitä ylempänä on liikkuvia tai kiinteitä esineitä, joihin pää voi iskeytyä, on aina käytettävä kypärää. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin kun

työskennellään kaivinkoneen läheisyydessä. Hengitysilman epäpuhtauksia vastaan suojautetaan asianmukaisilla henkilönsuojaimilla. Vaarojen selvittämisellä ja arvioinnilla kartoitetaan, milloin henkilönsuojaimia tarvitaan.

Työnantajan on valvottava ja vaadittava suojainten käyttöä tiukasti. Tarvittaessa esimies puuttuu laiminlyönteihin. Suojainten käyttö on osa turvallisuusyhteistyötä ja työntekijän vastuullisuutta.

Suojaimet

Valitse työhön soveltuva CE-merkitty suojain:

- päänsuojaimet, esimerkiksi kypärä haudan-kaivussa
- kuulonsuojaimet, konekohtaiset kuulonsuojaimet melutason mukaan
- silmien- ja kasvonsuojaimet, esimerkiksi lehtipuhaltimen käytössä, tulitöissä
- hengityksensuojaimet, esimerkiksi torjunta-aineiden käytössä
- käsiensuojaimet, esimerkiksi kemikaalien käsittelyssä
- jalkojensuojaimet, esimerkiksi turvakengät metsän raivauksessa.

Työvälineet kunnossa

Huonokuntoiset työvälineet ja vialliset koneet tai laitteet aiheuttavat vaaroja ja terveyshaittoja. Huonokuntoinen kone voi myös saastuttaa ympäristöä enemmän kuin kunnossa oleva kone. Siksi työvälineen kunto tarkistetaan kunkin välineen edellyttämällä tavalla aina, kun se otetaan käyttöön. Esimerkiksi kun traktori otetaan päivittäiseen käyttöön, tarkastetaan silmämääräisesti, että kaikki on kunnossa: esimerkiksi lamput, jarrut, liitännät, lisälaitteet.

Monissa koneissa ja laitteissa on suojuksia, joiden tarkoituksena on muun muassa peittää liikkuvat osat, jotta käyttäjä ei takeruisi niihin. Suojusten tulee ehdottomasti olla paikallaan ja oikein asennettuna ennen työn aloittamista. Suojuksia ei saa irrottaa sillä perusteella, että laitteen käyttö helpotuisi. Tyypillinen esimerkki on käsikäyttöinen hiomakone eli rälläkkä, jonka teräsuojus on

otettu pois paikaltaan. Usein oletetaan, että suojus on kipinäsuihkun ohjaamista varten. Tärkeämpi tehtävä on suojata käyttäjää hengenvaarallisilta vammoilta, jos hiomalaikka hajoaa räjähdysmäisesti ja palaset sinkoavat luodin nopeudella ympäristöön. Jos koneella ei voi työskennellä irrottamatta suojusta, se on väärä työväline kyseiseen työhön. Esimerkiksi pylväsporakoneessa on liikkuvia osia, jotka on suojattava sekä merkittävä koneen vaara-alue.

Työvälineiden käytön perusohje on, että kutakin laitetta käytetään vain siihen tarkoitukseen, johon se on suunniteltu. Esimerkiksi traktorin etukuormaajaa ei voi käyttää työalustana eli henkilönostimena, koska sitä ei ole suunniteltu tähän tarkoitukseen. Sen sijaan traktoreihin on saatavana lisälaitteena henkilönostokoreja, jotka sopivat työalustaksi.

Sähkökäyttöisten työvälineiden osalta on huomioitava erityisesti liitântöjen ja kaapeleiden kunto. Jatkokaapelit on valittava käytön mukaan. Työmaakäytössä kaapelin on täytettävä standardien mukaiset vaatimukset (tyyppiä VSB tai VSN). Työn päätyttyä jännitteet kytketään pois ja jatkojohdot kelataan kokoon, jolloin mahdolliset vauriot voidaan havaita. Viallinen liitântä ja kaapeli on heti poistettava käytöstä kunnes viat on korjattu. Sähkötapaturmien varalta tulee laitteistossa olla vikavirtasuojaus.

Koneiden turvavarustus

Moottorikäyttöisissä koneissa on oltava turvalaite, joka sammuttaa koneen vaaralanteessa. Tällainen on esimerkiksi työnnettävän ruohonleikkurin turvakahva. Näitä turvalaitteita ei saa missään tapauksessa kytkeä pois toiminnasta. Turvalaitteen poistaminen toiminnasta muutoin kuin huollon aikana on lain mukaan rangaistava teko. Pientraktoreiden turvalaite voi olla esimerkiksi istuimessa, jolloin moottori sammuu heti, kun kuljettajan paino siirtyy pois istuimelta. Jos turvalaite vioittuu, konetta ei saa käyttää ennen vian korjaamista.

Vaarat töissä ja niihin varautuminen

Kallistunut tai heikkokuntoinen hautakivi saattaa aiheuttaa vakavaa vaaraa.

Varo kallistunutta hautakiveä

Hautakivet voivat kallistua maan painumisen tai routimisen vuoksi. Hautausmailla on sattunut useita onnettomuuksia, joissa kivi on kaatunut työntekijän tai vierailijan päälle. Hautakivien kuntoa tulee tarkkailla. Myös päällisin puolin suora kivi voi kaatua esimerkiksi kiinnitystappien heikon kunnan vuoksi. Koska kivien kunto on omaisten vastuulla, heitä kehoitetaan tarvittaessa oikaisemaan kivet. Mikäli näin ei tapahdu, on seurakunnan oikaistava tai poistettava kivi. Joissain tapauksissa on turvallisinta, että kivi kallistetaan turvalliseen asentoon. Kivien kunnan tarkkailusta ja korjaustoimenpiteistä annetaan ohjeet kaikille työntekijöille.

Haudankaivu

Haudankaivu on ns. erityistä vaaraa aiheuttavaa työtä sortumavaaran takia. Näin ollen työ on tehtävä erityisellä varovaisuudella. Työtä ei saa tehdä yksin, vaan työparin on oltava var-

mistamassa turvallisuutta. Haudan viimeistelyvaiheessa työntekijän on tarvittaessa mentävä kaivantoon tasoittamaan pohjaa, jolloin hän altistuu sortumavaaraan. Vaara on ehkäistävä tuennalla eli rakentamalla tukikehikko haudan reunojen sisäpuolelle. Osassa hautausmaita tuennassa käytetään kiinteitä kehikkoja, jotka asennetaan koneen avulla paikalleen. Tuenta voidaan jättää tekemättä vain silloin, kun on täysi varmuus siitä, että maa-aines ei pääse sortumaan kuten talvella maan ollessa jäässä. Sortumavaaraa ei voi täysin ennakoida maa-aineksen laadun mukaan. Tiivisikin maapohja saattaa liikkua sadeveden tai vaikkapa lähellä tehdyn kaivannon vuoksi. Tuenta turvaa myös saattoväen ja arkunkantajien toiminnan haudan äärellä.

Jos sortuma kuitenkin sattuu, on auttajan pyrittävä ensin poistamaan maata uhrin ylävartalon alueelta. Maamassat saattavat estää hengityksen, vaikka pää olisi näkyvissä. Sen jälkeen hälytetään apua ja jatketaan uhrin auttamista. Auttajan tulee tarvittaessa estää liiäsortumisen vaaraa.

Sortumavaara ehkäistään asiallisella tuennalla.

Korkeat työkohteet ja putoamisvaara

Monet työt edellyttävät nousua ns. korkeaan työkohteeseen eli yli kahden metrin tasolle. Nojatikkaiden kanssa on sattunut niin paljon onnettomuuksia, että niiden käyttö työalustana on kokonaan kielletty. Niitä voidaan käyttää vain tilapäiseen, hetkelliseen käyntiin työkohteessa, jolloin tarkoituksena on esim. koota varsinainen työteline tai tehdä yksittäinen huolto- tai korjaustehtävä. Nojatikkaiden pituus saa olla enintään kuusi metriä ja korkeimmassa kohdassa käsien korkeudella on oltava tikasta kädensijaksi. Työalustaksi sopivat työtelineet, henkilönostimet sekä A-tikkaat normaalissa huonekorkeudessa.

Henkilönostinta (pois lukien saksinosturit) käytettäessä on oltava turvavaljaat. Työtelineille on tehtävä käyttöönottotarkastus. Siinä varmistetaan muun muassa, että ne on pystytetty sekä lukittu oikein ja että työtasoilla on tarvittavat suojakaiteet.

Metsänhoidolliset työt

Hautausmailla on usein puustoa, jota hoidetaan metsänhoidollisin toimenpitein. Metsän raivauksessa käytetään metsurin suojavarusteita. Karsimisessa on noudatettava korkean työ-

kohteen periaatteita. Osa karsinnasta tehdään pitkävartisilla karsintasahoilla. Kookkaampien puiden kaatoon vaaditaan alan vankka kokemus. Taajama-alueella puunkaatoon vaaditaan ns. vaativan puunkaadon pätevyys. Puunkaadossa on huolehdittava, että vaara-alueella ei ole muita työntekijöitä. Tuulikaatojen raivaukseen tarvitaan alan ammattilainen.

Työskentely tiealueilla ja niiden läheisyydessä

Kulkuväylillä työskennellessä on otettava huomioon samanaikaisesti sekä ulkopuolisten että työntekijöiden turvallisuus. Tiellä työskentely on luvanvaraista. Luvat riippuvat kunnan lupakäytännöistä. Asianmukaisilla liikennejärjestelyillä varoitetaan työkohteesta, ohjataan liikennettä työkohteesta sekä järjestetään työn vaatimat olosuhteet välttämättä aiheuttamasta tarpeetonta haittaa liikenteelle. Työkohteessa työskentelevät työkonemat saattavat muodostaa vaaratekijän muille tiellä liikkujille ja liikenteelle. Esimerkiksi jopa ruohonleikkurista saattaa singota kiviä autojen ikkunoihin saakka. Vastuu työkonemestarin (lainsäädännössä moottorityökonemestarin) liikennekelpoisuudesta on sekä omistajalla/haltijalla että kuljettajalla. Tiealueilla työskentelyä varten voidaan järjestää koulutusta tieturvakortti-kurssin sisältöjä soveltaen.

Työt eri vuodenaikoina

Talvikaudella kylmätöiden riskit on otettava huomioon. Kylmyys hidastaa ja jäykistää tuki- ja liikuntaelimestön toimintakykyä, jolloin reikäntämisen ja horjuttamisen vaara lisääntyy. Liukkaus sinänsä lisää kaatumisen vaaraa. Talvella lumi ja jäätyminen hidastavat työskentelyä. Tämä on otettava huomioon töitä suunniteltaessa. Lämpöhaalarit ja kerrospukeutuminen on tarpeen. Roudan sulatuslaitteiden kuntoa ja energian syöttöä on tarkkailtava huolellisesti. Lumisade saattaa peittää kaapelit, jolloin niiden näkyvyydestä on huolehdittava aurauksien varalta.

Kesäkaudella on syytä suojautua liialta auringonvalolta sekä hyönteisiltä. Punkkikantojen leviämisen myötä on niihinkin syytä varautua esiintymisvyyhykkeillä.

Työn ergonomia ja apuvälineet

Käsin tehtävissä nostoissa käytetään jalkojen voimaa, jolloin selkä ei kuormitu baitallisesti.

Hautausmaalla on monia töitä, joissa painavia taakkoja siirrellään ja nostellaan käsivoimin. Terveysten kannalta on suuri merkitys sillä, miten nostot suoritetaan. Virheellinen nostotapa voi aiheuttaa selkäaurion lihasvoiman määrästä riippumatta. Kumara nostoasento yhdistettynä ylävartalon kiertoliikkeeseen ja

vielä yllättävä horjahdus voivat tehdä pahaa jälkeä selkärangan välilevyille. Väsyneenä kyseinen riski kasvaa. Selkävammat ovat kivuliaita ja hitaasti paranevia.

Kuormitus hallintaan apuvälineillä

Nostoissa kannattaa käyttää apuvälineitä aina, kun niitä on tarjolla. Työnantaja hankkii tarvittavat nostoapuvälineet. Raskaimmat taakat nostetaan parityönä. Vaativimmat nostot on syytä suunnitella etukäteen. Nostoa varten on järjestettävä riittävästi tilaa, sillä ahtaassa paikassa asento herkästi muuttuu epäedulliseksi.

Esimerkkejä kuormitusta vähentävistä ratkaisuista

- nostosakset ja työntökärryt taakkojen siirrossa
- jatkoarrelliset karsimissahat ja lapiot
- letkujen käyttö kastelussa
- hiekotuslaatikkojen ja muiden varastopisteiden sijoittaminen tasaisesti alueelle
- sähköpisteiden lisääminen esimerkiksi sulatuslaitteita varten
- koneellinen, säädettävä huoltopöytä.

Koneellinen, säädettävä huoltopöytä ehkäisee selän vahingoittumisvaaraa.

Biologiset ja kemialliset vaaratekijät

Eri polttoainelaadut on merkittävä selvästi ja ohivaluminen on estettävä.

Vainajien käsittely

Vainajien käsittelyssä on otettava hygieeniset ja biologiset vaarat huomioon. Vainajan näyttö omaisille on tapauskohtaista ja siitä laaditaan työpaikalle tarkat ohjeet. Tarttuvaa tautia potenutta vainajaa ei voi näyttää. Sairaala ilmoittaa kyseiset tapaukset ja arkut merkitään. Huonokuntoista vainajaa ei myöskään näytetä. Haudankaivussa saatetaan osua maatumattomaan vainajaan. Tällöin kaivutyö keskeytetään ja etsitään korvaava paikka hautaamiselle. Myös näihin tilanteisiin laaditaan ohjeet. Arkkujen käsittelyn jälkeen kädet desinfioidaan.

Kemiallisten aineiden varastointi ja käsittely

Hautausmaalla käytettävät kemikaalit ovat lähinnä torjunta-aineita. Kemikaalit säilytetään lukollisessa kaapissa. Jokaisessa pakauksessa on oltava selvä merkintä sisällöstä. Jokaisesta kemikaalista on oltava saatavilla ns. käyttöturvallisuustiedote, jossa on aineen vaaratekijät, käsittelyohjeet ja ensiapuohjeet.

Polttoaineet

Suuret polttoainemäärät varastoidaan kiinteissä säiliöissä. Pienemmät erät säilytetään tynnyreissä niille erityisesti varatussa varastotilassa enintään 200 litran erissä. Tilan on oltava viileä ja siinä tulee olla riittävä ilmanvaihto. Eri polttoainelaadut on merkittävä selvästi. Ohivaluminen on estettävä alusastioin ja imeytysmateriaalia on oltava saatavilla. Pienkoneissa suositellaan käytettäväksi erityistä pienkonebensiniä. Polttoainevarastossa ei voi säilyttää irrallisia akkuja eikä muitakaan esineitä, jotka saattavat aiheuttaa kipinöitä tai huomattavaa lämmön kohoamista. Kyseinen tila on merkittävä ulkopuolella varoituskilvellä.

Polttoaineen kuljetus työmaalle täytyy myös suorittaa huolellisesti palo- ja ympäristöturvallisuus huomioon ottaen. Kuljetuksessa kanisterit on oltava kiinnitettyinä.

Henkinen kuormittuminen ja sen hallinta

Henkinen hyvinvointi

Jokaisessa työssä on piirteitä, jotka kuormittavat henkisesti. Työ ei aina ole ns. hanskassa eli hallinnassa, jolloin ehkä taidot eivät riitä tai tehtävää on liikaa voimavaroihin nähden. Jos apua ei ole tarjolla, tilanne voi muuttua sietämättömäksi. Asiakkaiden tai työtovereiden epäasiallinen käyttäytyminen voi myös kuormittaa niin, että työssäolo käy raskaaksi. Myös näissä asioissa on tärkeää kääntyä esimiehen puoleen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ajatus

on oikeastaan sama kuin muissakin vaaratilanneilmoituksissa. Epäkohtia päästään korjaamaan, ennen kuin varsinaista vahinkoa syntyy.

Surevien kohtaaminen

Kuolema on monin tavoin läsnä hautausmaalla. Se kuuluu työn luonteeseen. Surevien omaisten kohtaaminen voi olla kuormittava tilanne. Jokainen työntekijä valmennetaan asian kohtaamiseen perhe-tyttämisen yhteydessä.

Toiminta hätätilanteessa

Selvitä työn alkaessa työpaikan ja työpisteen tarkka osoite, ensiapuvälineiden sijainti ja hälytysohjeet.

- Selvitä ensiavun tarve ja varo vaaraa
- Huuda ja hälytä apua ohjeiden mukaisesti

- Turvaa uhrin elintoiminnot, elvytä tarvittaessa
- Ehkäise suuria verenvuotoja painamalla
- Anna muuta ensiapua mahdollisuuksien mukaan
- Huolehdi opastuksesta

Esimiehen muistilista

Turvallisuuden johtaminen

- huolehdi, että vaara- ja tapaturmatilanteiden varalle on laadittu ohjeet, että ne ovat ajan tasalla ja ymmärrettävässä muodossa sekä valvo että kaikki noudattavat niitä
- huolehdi, että vaarojen arviointi on ajan tasalla ja päivitä sitä aina, kun työssä tapahtuu suurempia muutoksia
- valvo suojainten ja turvalaitteiden käyttöä ja anna tarvittaessa heti palautetta
- kannusta turvalliseen työntekoon ja ole itse esimerkkinä
- tarkista säännöllisesti, että koneiden turvalaitteet toimivat asianmukaisesti
- tiedosta vastuusi työturvallisuuden hoitamisessa

Perehdyttäminen

- varmista, että jokainen työntekijä tietää, kuka on hänen lähin esimiehensä
- käy läpi turvallisuusasiat huolellisesti, kuten vaatetus, suojaimet, koneiden ja laitteiden hallinta, tehtäväkohtaiset turvallisuusohjeet, vaaroista ilmoittaminen ja tärkeimmät vaara- ja kuormitustekijät
- nimeä ensikertalaiselle kokenut työpari opastajaksi

- muista työsopimus myös kausi- ja kesätyöntekijöiden kanssa ja varmista nuoria työntekijöitä koskevien säädösten noudattaminen

Erityistilanteet

- nimeä työpari erityistä vaaraa aiheuttaviin töihin riittävän ammattitaidon omaava henkilö ja hänelle työpari varmistajaksi (esim. sortumavaaralliset tai putoamisvaaralliset työt)
- varmista yksintyöskentelyn turvallisuus ja avun hälyttämis- ja saantimahdollisuudet

Kuormituksesta

- hanki riittävästi apuvälineitä ja valvo, että niitä käytetään
- huolehdi, että työntekijän osaaminen ja työvälineet ovat riittävät kuhunkin tehtävään, varsinkin silloin, kun olosuhteet muuttuvat vaikeammiksi

Yhteistoiminta

- hyödynnä työsuojeluhenkilöstön ja työterveyshuollon asiantuntemusta, heidän tehtävänsä on auttaa Sinua
- kuuntele ja hyödynnä palautetta
- kannusta työympäristön ja työyhteisön kehittämiseen

Tukea työturvallisuusyhteistyöhön

Työsuojeluhenkilöstö auttaa

Työpaikalla on työntekijöiden keskuudesta valittu työsuojeluvaltuutettu, joka auttaa ja neuvoo työturvallisuusasioissa. Hänelle ilmoitetaan myös vaaratilanteista ja niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä. Työsuojelupäällikkö on työnantajan edustaja, joka auttaa ja neuvoo erityisesti esimiehiä työturvallisuusasioissa.

Työterveyshuolto

Jokaisella työpaikalla on lain mukaisesti järjestetty työterveyshuolto, jonka tehtävänä on auttaa työnantajaa ja henkilöstöä ehkäisemään työstä johtuvia terveyshaittoja. Ehkäisevään työhön kuuluu muun muassa työpaikkakäyntejä, työn kuormituksen arviointia, terveystarkastuksia ja neuvontaa. Esimerkiksi työterveyshuollon fysioterapeutti voi käydä työpaikalla antamassa neuvoja työasentoihin ja muihin fyysisen kuormituksen tilanteisiin. Työnantajat saattavat järjestää henkilöstölle myös sairaanhoitoa. Sen käyttömahdollisuuksista kerrotaan perehdyttämisen yhteydessä.

Työturvallisuuskortti

Suomessa on suoritettu jo yli 800 000 työturvallisuuskorttia.

Työturvallisuuskortti-koulutus on suositeltavaa myös hautausmaan töihin. Yhden päivän mittaisella kurssilla saadaan perustiedot tatarumavaaroista ja kuormitustekijöistä sekä niiden ehkäisemisestä. Koulutus voidaan järjestää myös tilaustyönä työpaikalla, jolloin esimerkkitapaukset voidaan liittää hautausmaan työympäristöön.

Lisätietoa

Työturvallisuuslaki (738/2002)

VNa koneiden turvallisuudesta (400/2008),
koneasetus

VNa työvälineiden turvallisesta
käytöstä ja tarkastamisesta (403/2008),
käyttöasetus

VNa rakennustyön turvallisuudesta
(205/2009), rakennus- ja
kunnossapitotyö

VNp henkilönsuojaimista (1406/1993)

VNp henkilönsuojainten valinnasta ja
käytöstä työssä (1407/1993)

Laki nuorista työntekijöistä (998/1993),
alle 18-vuotiastyöntekijä

Asetus nuorille työntekijöille erityisen
haitallisista ja vaarallisista töistä
(475/2006)

STM:n asetus nuorille työntekijöille
vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta
188/2012

Katso säädökset www.finlex.fi

Kirkon perehdyttämisopas, Suomen ev.lut.
kirkon keskushallinto, Sarja C 2010: 6

Selvitä ja paranna, vaarojen selvittäminen
ja arviointi seurakuntatyössä 2011
Työturvallisuuskeskus, 16 s. (pdf-muodossa)

Turvallinen kone työpaikalla 2013,
Työturvallisuuskeskus, 24 s.

Työturvallisuus puutarha-alalla,
Työturvallisuuskeskus, 2016, 70s.

Työturvallisuus ja työterveys työpaikalla,
Työturvallisuuskeskus 2011, 83 s.

Työturvallisuuskeskuksen julkaisuja
<http://www.ttk.fi/julkaisut>

Työturvallisuus hautausmaalla

Tämä julkaisu on tarkoitettu kaikille, jotka työskentelevät hautausmailla erilaisissa tehtävissä. Opasta voidaan hyödyntää esimerkiksi perehdyttämisessä ja työturvallisuuskoulutuksissa. Sisältö painottuu hautausmaan töiden keskeisiin vaara- ja kuormitustekijöihin ja niiden hallintaan. Oppaassa on lisäksi muistilista esimiehille tärkeistä turvallisuusjohtamisen tehtävistä.